

ВНЗ «УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ»
КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

*“Професійна підготовка майбутніх учителів
англійської мови засобами дистанційного
навчання в умовах воєнного стану”*

Виконав: здобувач 2 курсу, групи ОПН-21м
Спеціальності 011 «Освітні, педагогічні
науки»

Согутовський В.О.

Керівник: Сапожников С.В.,
д. п. н., проф.

м. Дніпро
2023

АНОТАЦІЯ

Согутовський В.О. Теорія і професійна підготовка майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання в умовах воєнного стану.

У роботі проведено цілісне дослідження професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання в Україні. Гіпотеза дослідження ґрунтується на основних положеннях філософії освіти, педагогіки, психології та їх субдисциплін, зокрема порівняльної педагогіки, а також на закономірностях та принципах організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. В основу наукового пошуку покладено положення про те, що ефективність професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання забезпечується використанням сукупності педагогічних, інформаційно- комунікаційних технологій та дистанційних засобів навчання з метою формування професійної компетентності майбутніх учителів, здатних організувати навчання учнів іншомовного міжкультурного спілкування в умовах воєнного стану.

Теоретичну основу дослідження становлять концептуальні й теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови в закладах вищої освіти; положення про технології дистанційного навчання в педагогічній науці та практиці; психолого-педагогічні засади готовності викладачів і студентів до використання засобів дистанційного навчання; теоретичні аспекти викладання іноземних мов за допомогою дистанційних засобів навчання; організаційно-методичні й дидактичні особливості підготовки майбутніх учителів англійської мови із застосуванням засобів дистанційного навчання.

Проведено аналіз стану розвитку дистанційної освіти в Україні в умовах воєнного стану. Виявлено, що законодавче й нормативно-правове забезпечення професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання в Україні нерозривно пов'язане з впливом євроінтеграційних освітніх процесів, що визначають можливості використання дистанційних засобів навчання у професійній підготовці майбутніх учителів англійської мови.

Схарактеризовано «теорію поколінь», окреслено загальні особливості поколінь X, Y, Z та Альфа. Особливу увагу приділено дослідженню покоління Z (нинішніх студентів), яких вважають «цифровими аборигенами». Виявлено організаційно-методичні умови професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання, серед яких найбільш впливовими є: 1) створення віртуального навчального середовища; 2) створення структурних підрозділів для підтримки, регулювання й контролю дистанційного навчання; 3) приведення у відповідність до потреб суспільства, економіки, ринку праці та вимог роботодавців освітньо-професійних програм підготовки майбутніх учителів англійської мови з урахуванням дистанційних технологій; 4) адаптація освітнього процесу до потреб сучасних студентів; 5) зміна ролі викладача.

Розроблено методичні рекомендації щодо вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови у закладах вищої освіти України на трьох рівнях: державному, закладу вищої освіти, викладач – студент.

У роботі рекомендовано подальше оновлення й узгодження державних стандартів вищої освіти з міжнародними та європейськими документами, сприяння міжнародній співпраці та обміну досвідом у сфері дистанційного навчання; інвестування коштів у навчання науково-педагогічного персоналу та їхній професійний розвиток, посилення ролі соціальних партнерів у сприянні професійній підготовці майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання, розроблення платформ з метою надання теоретичної й практичної підтримки викладачам у застосуванні засобів дистанційного навчання; вивчення, узагальнення й поширення відповідного досвіду зарубіжних країн.

Наукова новизна і практичне значення дослідження полягають у тому, що проведено порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання в університетах України; обґрунтовано психолого-педагогічні засади та організаційно-методичні умови забезпечення цієї підготовки; виявлено й схарактеризовано види, форми й методи професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови в університетах У в контексті використання засобів дистанційного навчання,

класифіковано засоби дистанційного навчання; уточнено зміст основних понять «професійна підготовка вчителів», «дистанційне навчання», «дистанційна освіта», «засоби дистанційного навчання», «підготовка майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання»; подальшого розвитку набули положення щодо сучасного стану розвитку дистанційної освіти в Україні під час дії воєнного стану; законодавчого й нормативно- правового забезпечення цього процесу, психологічної готовності викладачів і студентів до використання засобів дистанційного навчання; розроблено науково-методичні рекомендації щодо вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови в закладах вищої освіти України.

Ключові слова: учитель англійської мови, заклад вищої освіти, професійна підготовка майбутнього вчителя, засоби дистанційного навчання, віртуальне навчальне середовище, види, форми, методи дистанційного навчання.

SUMMARY

Sohutovskyi V.O. «Theory and Practice of Professional Training of the English Language Future Teachers by Means of Distance Learning in Martial Law Conditions».

In the research, a comprehensive study of the professional training of future English language teachers by means of distance learning in Ukraine is carried out. The hypothesis of the research is based on the main provisions of the philosophy of education, pedagogy, psychology and their subdisciplines, in particular comparative pedagogy, as well as on the laws and principles of the organization of the educational process in higher education institutions. The scientific search is based on the premise that the effectiveness of the professional training of future teachers of the English language by means of distance learning is ensured by the use of a combination of pedagogical, information and communication technologies and distance learning tools with the aim of forming the professional competence of future teachers who are able to organize the training of students of foreign language intercultural communication in conditions martial law.

The theoretical basis of the study is the conceptual and theoretical-methodological principles of professional training of future English language teachers in higher education institutions; regulations on distance learning technologies in pedagogical science and practice; psychological and pedagogical principles of the readiness of teachers and students to use distance education tools; theoretical aspects of teaching foreign languages using distance learning tools; organizational, methodical and didactic features of training future English language teachers using distance learning tools.

An analysis of the state of development of distance education in Ukraine under martial law was carried out. It was revealed that the legislative and regulatory support for the professional training of future English language teachers by means of distance learning in Ukraine is inextricably linked with the influence of European integration educational processes, which determine the possibilities of using distance learning tools in the professional training of future English language teachers.

The "generation theory" is characterized, the general features of X, Y, Z and Alpha generations are outlined. Special attention is paid to the research of Generation Z (current

students), who are considered "digital natives". The organizational and methodical conditions for the professional training of future English language teachers by means of distance learning were revealed, among which the most influential are: 1) creation of a virtual learning environment; 2) creation of structural divisions for support, regulation and control of distance education; 3) bringing educational and professional training programs for future English language teachers into compliance with the needs of society, the economy, the labor market, and the requirements of employers, taking into account distance technologies; 4) adapting the educational process to the needs of modern students; 5) changing the teacher's role.

Methodological recommendations have been developed for improving the professional training of future English language teachers in higher education institutions of Ukraine at three levels: state, higher education institution, and between student and teacher.

The work recommends further updating and harmonization of state standards of higher education with international and European documents, promotion of international cooperation and exchange of experiences in the field of distance education; investing funds in the training of scientific and pedagogical staff and their professional development, strengthening the role of social partners in promoting the professional training of future English language teachers by means of distance learning, developing platforms with the aim of providing theoretical and practical support to teachers in the use of distance learning tools; study, generalization and distribution of the relevant experience of foreign countries.

The scientific novelty and practical significance of the research is that a comparative-pedagogical analysis of the professional training of future English language teachers by means of distance learning in Ukrainian universities was conducted; the psychological-pedagogical principles and organizational-methodical conditions for providing this training are justified; identified and characterized types, forms and methods of professional training of future English language teachers in universities. In the context of using distance learning tools, distance learning tools were classified; the content of the main concepts "professional training of teachers", "distance learning", "distance

education", "means of distance learning", "training of future English language teachers by means of distance learning" has been clarified; the provisions regarding the current state of development of distance education in Ukraine during the martial law have acquired further development; legislative and normative legal support of this process, psychological readiness of teachers and students to use distance learning tools; developed scientific and methodological recommendations for improving the professional training of future teachers of the English language in higher education institutions of Ukraine.

Keywords: English language teacher, higher education institution, professional training of the future teacher, distance learning tools, virtual learning environment, types, forms, methods of distance learning.

ЗМІСТ

ВСТУП	12
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	18
1.1. Теоретичні та практичні проблеми професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови у вітчизняній і зарубіжній науці та практиці	18
1.2. Психолого-педагогічні засади професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання	27
1.3. Види, форми й методи підготовки майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання	40
Висновки до першого розділу	51
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	54
2.1. Готовність майбутніх учителів англійської мови закладів вищої освіти України до впровадження засобів дистанційного навчання	54
2.2. Методичні рекомендації щодо професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови у закладах вищої освіти України	67
Висновки до другого розділу.....	85
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90
ДОДАТКИ	104